

Tribuna

FONDAT ÎN 1884 DE IOAN SLAVICI

COTIDIAN INDEPENDENT. APARE LA SIBIU

Anul CX, nr. 1141 serie nouă | Vineri, 6 mai 1994 | 8 pagini, 100 lei (la abonați - 60 lei)

Acordul
felului
de a gândi
naște
prietenia
Democrit

Prezențe sibiene la manifestări științifice internaționale

În perioada 11 - 15 iunie, la Centrul de biologie din Linz (Austria) va avea loc o nouă întâlnire a naturaliştilor germani, austrieci, români și maghiari la care vor fi prezentate ultimele cercetări asupra faunei și florei Transilvaniei. Sibiu va fi reprezentat la această prestigioasă manifestare

științifică de muzeografie Mariana Pascu (zoolog) și dr. Constantin Drăgulescu (botanist) care vor prezenta studiile lor referitoare la fauna de himenoptere (albine, bondari) a Transilvaniei și, respectiv, "lista roșie" (specii amenințate cu dispariția) a plantelor din județul nostru.

Întoarcerea la... „iobăgie”?

Pe vremea când în prăvăliile sătești nu se puteau cumpăra Coca Cola, Whisky, chewing gum, Ariel și alte bunuri cu etichete și proveniență Vest, dar se găseau spre procurare chibrituri și sare spre exemplu, dacă poposeai la o școală de sat o parte a dascălilor, și nu cea mai mică, nu scăpa ocazia să-și verse oful: "Noi trăim încă în feudalism, suntem iobagi și statul ne leagă de glie. Ce altceva înseamnă sistemul repartițiilor la posturi? În Vest e bine pentru că acolo nu este nevoie de repartiție. Dacă ești bun îți găsești servicii, iar dacă nu vrei nu te obligă nimeni să te duci la țară".

Cam așa grăiau navetiștii din școlile rurale, dar și unii ce își desfășurau activitatea în orașe mai mici. Iată că timpul a trecut,

lucrurile s-au schimbat

fundamental și ne aflăm astăzi

în fața aplicării unui noi sistem,

valabil pentru întreg ansamblul

învățământului universitar și

anume renunțarea la repartiții și posibilitatea fiecărui absolvent de a pătrunde, în funcție de valoare, într-un domeniu de activitate.

Evident, sistemul implică o serie întreagă de neplăceri în această perioadă de tranziție, în care economia, învățământul,

arta și cultura acced greu spre starea de normalitate. Cu alte cuvinte, fiind bani puțini și posturile sunt mai puține. Pe de altă parte în sectorul economic mai precis, privatizarea atrage cu sine o dimensionare rațională a personalului, "plimbatul" hărților devenind încetul cu încetul, o îndeletnicire la care nu se va putea decât gândi la timpul trecut.

Asta înseamnă că, în această perioadă, pot fi găsite tactici adecvate de încurajare a încadrării în muncă a tinerilor absolvenți.

Căci este foarte trist să constată creșterea procentului "inteligenței" în sfera șomerilor.

Dar nu aceste aspecte am dorit a le aborda, special, în acest editorial. Ci, din nou, o problemă de mentalitate, de refuz spre adaptarea la noi realități. Ne-au vizitat zilele trecute la redacție niște părinți, dascăli pensionari, foști navetiști. Erau foarte indignați de renunțarea la sistemul de repartiții. "Cum adică domnule face omul o facultate și nu capătă servicii nici măcar într-un sat nenorocit?"

Comentariile sunt de prisos. Realitatea însă, continuă să neliniștească, cel puțin.

TRIBUNA

Două investiții de "milioane"!

După cum bine știm, urbea noastră va beneficia de două investiții de importanță. Atât "Sala Polivalentă" cât și sediul "Consiliului județean" nu au nevoie de prea multe explicații, pentru a înțelege atât necesitatea lor stringentă cât și implicațiile ce le incumbă existența lor. Demn de relatat este tocmai intensitatea lucrărilor din ultima perioadă.

Cum stadiul celor două investiții a avansat, am consemnat pentru dumneavoastră și urgența ultimei întrevederi dintre dl. primar Sorin Șerbu și dl. Nicolae Cosma, vicepreședintele Consiliului Județean, pe parcursul căreia au fost discutate amănunte legate de drumul de străpungere a Bulevardului Mihai Viteazul - pentru "Sala Polivalentă" și conducta de canalizare din str. A. Șaguna - în cazul sediului Consiliului județean Sibiu.

Semnarele nu pot fi decât îmbucurătoare pentru ritmul lucrărilor din cursul lunii mai.

A. POPESCU

O carte de... milioane!

Foto: A. BUTA

Este cartea ce s-a lansat ieri, în fața unei asistențe selecte, la Cercul Militar Sibiu. Titlul: "Cartea milionarului cinstit". Autor: economistul Ilie Moga, sibian cunoscut atât pentru experiența

sa în domeniu, cât și pentru "recidivele" pe tărâm publicistic. Realizator: Casa de Presă și Editură "Tribuna" prin tipografia proprie. Și două precizări necesare: 1. Apariția și lansarea acestei cărți

marchează un dublu debut - debutul autorului (cu un volum) și debutul tipografiei ziarului nostru. 2. Chiar dacă tema poate părea unora aridă, ea trebuie "înghițită" ca un medicament amar. Adică, e

absolut necesară pentru cine vrea să reușească cinstit, legal în economia de piață. Așadar, o carte de... milioane, cu numai 3000 de lei. V-o recomandăm!

Accident mortal

În ziua de 4 mai, în jurul orei 19,45, pe D.J. 106 Cisnădie - Sibiu, David Sergiu de 31 ani, conducând cu viteză excesivă autoturismul Ford Sierra cu nr. SB 01KKL a ieșit din carosabil și s-a răsturnat pe câmp. Dus la Spitalul clinic județean cu fracturi multiple și traumatism cranio-cerebral acut deschis, a decedat, lăsând în urmă doi copii.

Un amănunt semnificativ: în momentul pierderii controlului volanului se afla sub influența băuturilor alcoolice.

"Vacanța mare"

Duminică, 8 mai și luni, 9 mai a.c., de la orele 17 și 20, sala Casei de cultură a sindicatelor din Sibiu va găzdui spectacolele grupului de umor "Vacanța mare". Biletele se găsesc la agenția Casei sindicatelor.

Invitație

Întâlnirea lunară a Forumului Femelor din Sibiu va avea loc în data de 9 mai, ora 19.30, la sediul Forumului German din str. G-ral Magheru 1-3. Cu această ocazie, împreună cu un invitat de la Tursib, se vor discuta modalitățile de îmbunătățire a situației transportului urban la Sibiu.

La Sibiu Un nou transport umanitar din Olanda

Pe 30 aprilie, în ajun de Paște, au sosit la Sibiu două TIR-uri cu ajutoare umanitare aduse din Olanda de Asociația șoferilor de autobuze din Amsterdam (G.V.B.). Omul care a organizat această acțiune umanitară este dl. Nico Verharen, șeful sindicatului șoferilor, beneficiind și de sprijinul conducerii întreprinderii de (transport) autobuze.

Prin intermediul DIA-SIB (Asociația diabeticienilor din Sibiu), Spitalul clinic județean a primit paturi, cărucioare pentru invalizi, instrumentar medical și materiale sanitare, o parte din acestea fiind destinate secției de pediatrie.

Din totalul de 2000 kg. ajutoare,

aproximativ jumătate sunt destinate membrilor DIA-SIB și constau din îmbrăcăminte, încălțăminte și pături. Pentru DIA-SIB a contribuit mult, prin inițiativă personală, d-na Ursula Vink din orașul Almere. Bunurile primite vor fi distribuite membrilor asociației de la familia Bâldea, de pe str. Nicolae Teclu nr. 17 în fiecare marți, miercuri și vineri între orele 9-12.

Trebuie specificat că cei care au efectuat transportul și-au sacrificat din timpul lor liber, nefiind "sponsorizați" de nimeni. Tocmai de aceea le-am înțeles perfect nemulțumirea pentru că au fost reținuți la vamă, la graniță, timp de 36 ore, pentru niște

formalități ce ar trebui grabnic simplificate în asemenea cazuri. Prietenii olandezi nu s-au lăsat descurajați; după ce anul trecut au venit cu ajutoare de 3 ori la Sibiu, au promis că vor mai veni încă o dată în acest an.

Le mulțumim din suflet pentru tot ce au făcut și au de gând să mai facă pentru bolnavii din Sibiu.

Un gând de mulțumire se cuvine din partea membrilor DIA-SIB și doamnei dr. Minola Strugaru de la secția diabet a Spitalului județean pentru ajutorul acordat la buna desfășurare a acțiunii.

Ion S.

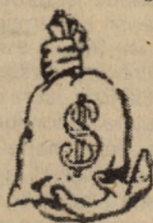

BANCA DACIA FELIX S.A.

Sibiu, str. dr. I. Rațiu nr. 4, telefon 41.61.47

BONIFICĂ următoarele DOBÂNZI pentru depozitele în lei constituite de către societăți comerciale și persoane fizice:

Apelați
cu încredere
la serviciile
noastre!

Depozite la termen (în procente pe an)

Perioada	90 zile	180 zile	270 zile	360 zile
Persoane fizice	130 %	125 %	120 %	112 %
Societăți comerciale	90 %	95 %	100 %	112 %

Tribuna culturală

Cartea de poezie: **Șerban Foarță**,

Poezia ca inițiativă a limbii și inteligenței filologice

Șerban Foarță este unul din creatorii singurari în literatura română contemporană. Poet, eseist, critic literar, creatorul face parte din stirpea aleasă a erudiților. Cultura filologică, inteligența lingvistică poliglotă primează în actul creației, act pe care-l concepe ca un "foc secund". De altfel între afinitățile electiv/selective se numără în primul rând, dintre poezii români, Ion Barbu, căruia i-a consacrat o exegeză originală și în multe privințe polemică: **Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu.**

"Hermetismul filologic" al poeziei lui I. Barbu, explicat de exeget prin "prevalența Sistemului" (a paradigmei) nu-l vom găsi la Șerban Foarță, deși în poemele sale există o frazare hermetico-lucidă, rezultat al inteligenței combinatorii și mai ales a erudiției filologice cu rapeluri sofisticate către zona unor științe oculte. De aici notele și comentariile de subsol care uneori concură textului, ajungându-se la un adevărat metatext. Poetul e adeptul unei operații de "transcodare", menită să construiască un limbaj nou "artificial adecvat descrierii sensului", (cf. A.J. Greimos apud - L. Ciocârlie) luând în primire, aproape ritualic, fondul arheologic al lexicului limbii române. Ca exeget, exersat mai ales pe spații mici însă de o deosebită relevanță ideatică, autorul erudit, polemic, incitant ne provoacă și ni se propune ca un adevărat maestru al eseului. Poetul e mai dificil de încadrat într-un anume gen poetic.

Poeziile sale sunt "Texte", unele mai lungi, altele mai scurte, având ca notă comună inteligența asociativă, filologică din care nu lipsește o predispoziție ludică ce ia deseori forma baladescului ori a cântării în genul vechilor "Contrafabule" medievale. Placheta de versuri - **Phonix** (poetul a scris împreună cu Andrei Ufică texte pentru cunoscuta formație) începe ca și cărțile vechi cu o **Invocație** către "Zodii, peceți și herburii" din care să răsară un întreg bestiar de la "Pajură și Bour" până la "Pardos și Irog-inorog". Invocația este un gen de prefață, artă poetică a volumului în care trubadurul "cu osârdie" ca și înaintașul său Dosoftei ne anunță că va cânta și descânta lumea unor "Hiare cumini/ Că ghiare, cu dinți/./ Cu ochii de vâlc/ fiare cu tâlc/

Ioan MARIȘ

cu duhuri suave/ gândiri filosoafe/ (AVE)"

Invocația ne duce cu gândul la balada lui I. Barbu. Menestrelul, poet "curățit prin jar" și dăruit cu har va face să renască "dintr-a lui cenușă, din puțin-i scrum/ astăzi/ ca și mâine/ pururi/ și acum" o utopie zoomorfă populată de scarabeul sfânt din Egipt, de Pasărea Calandrinon, de Inorog etc. Un poem se intitulează **Zoomahia** (cf. P. Picasso - Taurmahia).

Poetul intră în zona erudiției etnologice, unde alegoria și simbolul redescoperă o zonă ocultă a descântecelor, credințelor vechi despre șarpele răului: **Vasiliscul și Aspida** (începutul e din nou ca la I. Barbu) și șarpele binelui: **Știma casei**. Poetul nu evocă, el este încântat de eufonia cuvântului produs, având totuși nostalgia acelei lumi ce credea în ocultism, în practicile magice și alchimice. Pentru frumusețea verbului cu strălucirea sonoră amintind textele oraculare, vom cita câteva versuri din **Știma casei**: Sfânt șarpe dat în var/ peretelui statornic/ al casei noastre-ornic/.../ desprinde-te din var/ din veșted, varul căru/ și duh și vlagă-i dăru/ prin reavânul tău har/ vrând noi să te dezvăru/ azi și să răurești

Cantafabula **Norocul inorogului** (troița) etalează (a căta oară) aceeași erudiție, neuitând să-l citeze pe D. Cantemir. Versurile creează o atmosferă de basm; inorogul în ipostaza de vânător adastă la sânul iubitei. Să spui ca,-n floare, ca și dulce/ adastă-l sub salcâm sau te/ Ca-n goană, vine el, să-și culce / Zăpezile la sânul ei" (cf. nota eminesciană).

Șerban Foarță face poezie autentică chiar dacă nu poate scăpa de patima comentariului erudit ori de "tirania" dulce a marilor modele.

Cartea are o ținută grafică ce face din ea o realitate bibliofilă: ilustrațiile, cu puține excepții, luate din opera lui S. KLOSSOWSKI de Rola, consacrată hieroglifelor și emblemelor ermetice din literatura alchimică a sec. al XVII-lea, sporesc cunoașterea textului.

Șerban Foarță, erudit eseist și poet iconoclast își clasicizează demersul hermeneutic al Textului. Prin creațiile sale, sintagmele lumea ca text și textul ca lume capătă înțelesuri noi.

IMENSITATE

Lacul de jad,
sus o singură frunză
legănând liniștea.

STEAUA ADOARME

Mai înainte
să strălucească, pe cer,
steaua adoarme.

PEISAJ

Ninsoarea albă.
Ideograme negre-
pâlc, jos, de ciori.

IEZERUL

Întunec alb,
ce iluzie - lebede
pe lac de munte!

NOCTURNA

Oră de veghe...
Depart, stele
trezite de foșnet de rime.

LUMINĂ DE TOAMNĂ

Parcă, din mine
copacii goi
luminează toamna...

SEPTEMBRIE

Frunze uscate
din cealaltă vară,
impovărând ceața.

Titus ANDRONIC

Fișă de lectură Un poet al „singurătății comunitare”

1. Nu cred că se mai îndoiește cineva de faptul că așa-numita generație '80 din literatura română contemporană ilustrează, în felul ei specific, o anume **realitate estetică**. Și nici nu tăgăduiește nimeni **geografia ei literară, fizică** (înlocuită, uneori, cu ispita unei metafizici) temelor sale de lucru sau optica instalată în atelierul acestuia (câteodată subversivă sau eretică). După cum nu e mai puțin adevărat că - pentru impunerea ei valorică - a fost pusă la lucru artileria grea a criticii, dublată uneori, și de o deloc neglijabilă filială de **ortopedie** (fiecare generație cu protezele ei...). "Spunem ceva nou - deci există", păreau să rostească celelele sale literare și dandysmul cu care se manifestau în sfera creației le valida cu adevărat zicerea. Apariția de grup (poate chiar termenul grupare ar fi nimerit) a acestei generații a conturat numai decît imaginea unui bolid care nu putea fi cu nimic oprit din ascensiunea sa. Și așa a și fost! Binomul generație/creație funcționa, și în acest caz, la fel de bine și de firesc ca și în alte situații. Frustrările - adică: "privilegiile" - deceniului al nouălea s-au convertit într-o solidaritate mai accentuată se pare ca de obicei, dar care nu împiedica deloc conturarea individualităților ce o compuneau. Și care individualități există și rămân și azi încorporate - nu numai potențial, ci și pragmatic - în cercurile concentrice ale aceleiași generații optzeciste, chiar dacă climatul divorțurilor și al altor cemetii literare de după dec. '89 ne dă impresia "spargerii" acestui tot organic. Ce să "destructurează" o atare generație? N-are decât... Dacă există, subteran, o solidaritate axiologică, ruperea alianțelor "civile", narcisismul sau crizele de bovarism rămân un fel de exerciții de despărțire stimulate îndeosebi de frenezia acelei "docte" harababuri în care s-au lăsat atrași și creatorii, ceea ce

a alimentat de altfel și senzația de disneyland al culturii sau de exaltare a precarității ființei noastre spirituale.

2. Acest lung ocol introductiv este, în fond, o chestiune de față. Necesară, poate, pentru cel care vrea să citească, la intrare, inscripția de pe fronton. Căci nu mi-am propus aici să descriu "arheologia" generației '80, concept care are - pentru ceea ce discut acum - o desuetă funcție de ofițer al stării civile. De ce? Pentru că vorbesc despre un creator (afiliat sau nu la o atare "familie"), care mă interesează îndeosebi - poate chiar exclusiv - prin harul și izbânda sa în lumea literelor. Dumitru Chioaru - căci despre el este vorba - este, și mi se pare suficientă o atare cetățenie, poet. A îngenunchiat se pare a trei oară în calvarul său spre Golgota. Iar ca să nu se simtă atât de zdrobit de crucea pe care o poartă, el încearcă să se identifice cu ea: "nici bun nici rău nici mort nici viu/ niciodată eu și niciodată altul/ neputând/ decât o cruce vie să fiu" (**Balanța**). Așa îl trădează recentul său volum de culți a făcut pactul cu Poezia. Apărut în colecția de poezie a Bibliotecii Euphorion.

Care sunt notele întrucâtva specifice interstițiului poetic de acum? În mai vechiul cont deschis la băncile singurătății, poetul depune hărțile de valoare - de contravaloare - ale copilăriei și maturității, pe a căror muchie de culți a făcut pactul cu Poezia. Cele două etape ale vieții sunt puse de-acum-și-demult între paranteze, cu atât mai mult cu cât ele au fost, se pare, o inițiere în eșec. Un fel de prea-plin dintr-o dată golit, un exces în minus din care nu s-a păstrat decât o discretă suferință, cea care născut-a însă "poemul deschis/ ca spărtura în gardul de sârmă/ pe unde se strecoară ochi alți ochi/ de uliu survolându-mi insomnia" (**Gardul de sârmă**). Dar obsesia singurătății invite mai ales în camera cu cărți, în fața colii albe (deasupra căreia, ca și a lucrurilor, "cuvintele fac

levitație"), altfel spus, tocmai acolo unde locuiește și ideea fixă a scrisului, nu înseamnă izolare. Nu un solitar este poetul, ci o ființă care trăiește **solitudine**, chiar și când se simte rupt de plasma transcendenței ("sunt mai singur decât tine Doamne"). În subterana creației îl întâlnește astfel pe Celălalt, în aceste bolgii comunică și simte laolaltă cu El, cu insul care, sub eroziunea timpului, e mereu "cu ochii pe ceas". Eul poetic (re)trăiește, iată, irealitatea imediată ("o viață imemorială") în cadrele unei "singurătăți comunitare", cum ar spune un filosof ("Ce-aș face Doamne de n-aș fi mai mulți?" se întreabă retoric în **Numărătoarea zilnică**; sau: "singurătate pe singurătate adunând" - **Palma de pământ**).

Consecință logică a derulării vieții până la nucleele ei fragile și efemere, o atare singurătate îmbracă însă forma unui limbaj al absenței, a cărei grilă e purtată peste existența pusă între paranteze. Un limbaj prin care poetul își apropie cele ce (nu mai) sunt prin absența acelor însușiri care le conferă, paradoxal, printr-un contrast total, **identitatea**. E acel mod negativ de a numi ceva nu prin ceea ce este, ci prin ceea ce nu este. O violență aproape thanatică a limbajului, când "privești în noapte până se face zi/ în zi până se face noapte". Să vezi **noaptea din zi**, să descoperi acel **releu** prin care poți dezvolta **absența esențială** din viață - iată miza metaforică a verbului încercat acum de poetul Dumitru Chioaru. Prin aceste recente versuri, care poartă în pliurile lor livrescul și melancolia, simboluri esoterice și urme ale unor modele tutelare, lirica lui Dumitru Chioaru se duelează cu ființa fantomatică a răspântiei. Rămâne de aflat dacă va putea să vadă, și aici, **drumul din răscruce**. Sau invers.

Ion DUR

"Se mărginește spre răsărit și miazăzi cu un deal; cum se întâmplă și în alte părți, e zidit chiar pe coastele acestui deal. Într-un loc mai ridicat al orașului se află un izvor, din care curge apa prin canale până la hărdău; de acest izvor se folosește o mare parte din locuitori. Spre apus se intră printr-un loc mai jos, de unde curge un braț al râului Cibin care, coborând la vale dincolo de ziduri cu albia plină, după ce mai întâi se varsă în el mai multe pâraie ce izvorăsc dincopartea de miazănoapte ale Siculei, se varsă în râul Altum, nu departe de

Turnu Roșu. Cu apa acestui braț de râu se pun în mișcare morile de măcinat grâu și alte mașinării dinlăuntru zidurilor,

ziduri, care sunt late și întărite cu multe turnuri, este înconjurat din toate părțile, afară de partea dinspre răsărit,

ALBUM SENTIMENTAL SIBIUL MEDIEVAL

în folosul locuitorilor. Acest oraș e mare și puternic, înflorit nu numai prin podoba clădirilor strălucite, ci și prin tot felul de negoțuri și lucruri. Pe lângă aceasta e foarte întărit, căci afară de

cu șanțuri late și adânci, pline cu apă. Pe dinafară, orașul e înconjurat din toate părțile cu heleștee foarte late și foarte adânci care, în câte un loc, au de la trei până la patru ziduri, aproape o milă italică, încât

dușmanul nu poate pătrunde până la ziduri de nicăieri decât pe drumurile care duc la porțile orașului din diferite regiuni. Dar și porțile sunt destul de întărite cu șanțuri, metereze și alte mijloace de apărare, încât orașul nu poate fi luat cu asalt în nici un chip decât prin înflăcămănzire și prin neglijența sau prin discordia cetățenilor".

Nicolaus OLAHUS

*
Monumentul în marmură, ce se va ridica, la Sibiu, în memoria umanistului Nicolaus Olahus, se află în fază avansată de lucru.

Imagini premiate la Salonul Internațional de artă fotografică, Sibiu 1994 - Cercul Militar

Reproduceri: Fred NUSS

ANCHETA
TRIBUNEIABUZIV ȘI INTOLERABIL, LA LUDOȘ,
LEGEA PĂMÂNTULUI A FOST ÎNGENUNCHEATĂ

● Cine, cum și de ce încalcă Legea fondului funciar? ● Răutatea, lăcomia și invidia unor ludoșeni învenineză viața comunei ● Durerile pământului: sute de hectare de pământ stau nelucrate, în paragină, de aproape cinci ani! ● Au fost defrișate 40 ha cu viță-de-vie, tânără, de 10-12 ani ● Unde a dispărut patrimoniul fostului C.A.P. și fosta A.E.I. și cine s-a înfruptat din ele? ● Înghenuncheată, Legea 18/1991 a fondului funciar a fost pusă la "colț" ● Circa 15 fățarnici și egoiști, adepți ai "brazdei", înfruntă trei sferturi din săteni, care, realiști și practici, ar dori să-și comaseze parte din terenuri, să se asocieze și să-și lucreze mecanizat loturile ● Un primar care promite oamenilor că "le dă... drepturi" ● Viile s-au împărțit după o metodă empirică: "cine vrea să lucreze, să vină să-i dăm vie", dar și prin tragere la sorți din... căciulă ● Un ciudat principiu al primarului: "Eu aplic legea; le-am dat prioritate sătenilor din comună", dar legea nu prevede asemenea "priorități"... ● O "armă" convingătoare: "Asta-i pământul meu, și de aici nu mă scoate nimeni"! ● Legea prevede o singură comisie de aplicare a fondului funciar, dar aici, sunt două - una la Ludoș, alta la Gusu ● Doi consilieri au fost pușcăriași de drept comun, iar primarul țărănist are un principiu inatacabil: "Așa am hotărât noi, consilierii" ● Învrăjbiți și măcinați de prejudecăți, unii săteni confundă asocierea/asociația cu colectivizarea/C.A.P.-urile?! ● "Orășenii" - ludoșeni care locuiesc în Sibiu - sunt primiți și priviți ca un... "paria"! ● O constatare amară: "Cei tari" și-au luat pământ cât au vrut și unde au vrut! ● ...Și-atunci, primarul le-a spus unor săteni nemulțumiți: "Eu v-am dat pământ. Descurcați-vă..." ● Mostră de sinceritate: "Unde ai avut pământul?" <<Cam, pe-aici>>... "Și cât ai avut?" <<Cam vreo 6 ferdele>>..., dar în Registrul agricol erau doar vreo 3... ● Este căutat un colonel "dispărut", care a făcut măsurători topografice ● "Pentru cele 2469 ha pământ ce trebuiau puse în posesie, n-am încheiat nici proces-verbal" - recunoaște, nonșalant, primarul... ● Învrăjbiți, sătenii au ajuns să se amenințe cu... tăiatul capului! ● Pentru soluționarea conflictelor, unii pledează pentru o soluție trăznită: încă o REVOLUȚIE!

...Aceasta este, stimați cititori, sinteza "Anchetei TRIBUNEI", având ca temă de investigații modul în care s-a acționat pentru aplicarea Legii nr.18/1991 a fondului funciar în comuna Ludoș, pe care v-o oferim, spre lecturare.

Este cunoscută și confirmată realitatea că, în tot județul nostru, ca de altfel în toată țara, aplicarea Legii nr.18/1991 a fondului funciar s-a făcut - și încă se face - cu mare dificultate, adeseori și datorită limitelor, inadvertențelor respectivului text de lege. Acestora li s-a adăugat, însă, și modul defectuos, subiectiv și partizan în care membrii Comisiei locale de aplicare a Legii fondului funciar din municipii, orașe și comune au interpretat și pus în practică prevederile acestei legi. Într-un posibil "top" al deficiențelor de ordin subiectiv, se află: necunoașterea legii, omisiunea și chiar ignorarea unor articole, aplicarea greșită a altora, favorizarea unor cetățeni în detrimentul altora, nerespectarea metodologiei de aplicare a legii, maniera abuzivă de lucru a unor membri ai comisiorilor, luarea unor hotărâri arbitrare de către aceștia, inclusiv de către președinții lor, respectiv de primari.

Toate aceste deficiențe au generat valuri de nemulțumiri, nedreptăți, învrăjbirii între oameni, conflicte deschise, unele chiar însoțite de violență, multe pricini ajungând a fi soluționate pe cale judecătorească, cu prețul cunoscut: onorarii pentru avocați, bani cheltuiți pe transport, timp pierdut prin sălile de judecată, nervi și osteneală. Totodată, acestea au înfrânt mult procedurile propriu-zise de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate asupra pământului, ca efect al Legii fondului funciar: înscrierea în anexe, efectuarea măsurătorilor topografice, stabilirea suprafețelor de teren, ararea adevărîților de punere în posesie, precum și procesele verbale ale comisiei de punere în posesie în teren, întocmirea și înmânarea titlurilor de proprietate celor în drept. Poate cel mai grav și păgubos dintre toate este faptul că, în unele comune, în urma hotărârilor neregulilor a fost lăsată în voia sorții a zeci de mii de hectare de pământ care, de cinci până la zece ani, stă încă nelucrat, inundat de bălării, în loc să fie arat, să producă!

Un asemenea caz, pare-se cel mai tipic din întregul nostru județ, este cel din comuna Ludoș, unde Legea fondului funciar a fost încălcată grav, cu consecințe la fel de grave. Într-o demonstrație a acestei concluzii, reproducem "confesiunile" d-lui ing. Gheorghe Rău, fost primar al comunei, din 1990 până-n toamna anului trecut, d-lui Traian Gusan, actualul primar, și d-lui Moise Pop, contabil-șef al Asociației "Ludoșana". La conturarea acestei concluzii, ne-am folosit și de aprecierile mai multor săteni din comună, dar și de ale unor "orășeni"-ludoșeni care locuiesc în Sibiu - îndreptățiți a primi pământ în satul lor natal. Facem mențiunea că pe teritoriul comunei au funcționat un C.A.P., o Asociație Economică Intercooperatistă și o Secție de mecanizare a agriculturii, patrimoniul acestora fiind, efectiv, într-un fel sau altul prădat!

CUM S-A DAT
PĂMÂNTUL?

Povestește dl. ing. Gheorghe Rău: "Cu vreo 4-5 luni înainte de Revoluție, Primăria din Ludoș a fost desființată, satul, împreună cu Gusu, au fost trecute la comuna Apoldu de Jos. Arhiva era bine pusă la punct, inclusiv Registrul agricol și evidența loturilor de pământ cu care oamenii, în 1962, au intrat în CAP, cu număr TOPO, cu denumirile parcelelor și ultimul cadastru. În 1990, legal, a fost reînființată Primăria comunei Ludoș. Eu eram șef de fermă la CAP, dar desființându-se, am fost pus în fruntea primăriei. S-au desființat și fermele A.E.I. ce ținea de Apoldu de Jos, dar care avea terenuri și pe hotarul nostru, mai ales viță-de-vie, vreo 154 ha. S-a constituit o comisie, care a vândut unor săteni spalieri, utilaje

de lucrat via, fiind defrișate și circa 45 ha de vie, considerată mai neproductivă, oamenii susținând că, acolo, a fost "pământul lor", transformându-l în teren arabil...Primăria a luat, cu proces-verbal, restul de vie, exact 88 ha, și unele obiecte de inventar nevândute. Pentru a nu rămâne pustie și nelucrată, via, s-a împărțit la ludoșeni și guseni. A luat <<cine a vrut să lucreze>>, mai ales că nu se plătea impozit, și <<cât a putut să lucreze>> dacă a cerut 3 ani, atât i s-a dat, dacă a cerut 20 ani, atât a primit...Am început cu via cea mai bună. Am făcut bilete pentru fiecare, s-a tras la sorți și am dat <<la rând>>. Așa s-a procedat și cu <<orășenii>>. În vara lui '90, s-a mai împărțit ceva vie. Unii și-au lucrat-o încă din primăvara lui '90, scoțându-o din necaz, nemecanizat, cum au putut, iar anul trecut au scos producție foarte bună de struguri. Alții au abandonat-o, lăsând-o tot în paragină,

rămânând nelucrate mai mult de 40 ha de vie. Acum, îi roade invidia și au venit cu pretenția să se reîmpartă viile, ei dorind să ia din cea muncită de alții aproape 5 ani de zile. În fruntea acestei acțiuni s-a situat actualul primar și consilierii comunali locali. Unii susțin că <<aici este pământul meu și de-aici nu mă scoate nimeni>>...Oamenii s-au învrăjbit. Vie este destulă, de ce nu-și iau din cea nelucrată. Nici actualul primar, care a primit vie în '90 n-a lucrat-o, și acum ține morțiș să pună mâna pe via lucrată de alții, inclusiv de <<orășeni>>, pe care nici măcar nu i-a anunțat că vrea să reîmpartă viile. Cei care n-au luat vie în '90, au zis că au suficientă în grădini, în curte, dar acum unii, asmuțiți de primar, vor și ei via gata lucrate...În 1991 prin aplicarea Legii 18 a fondului funciar s-au dat și Asociației "Ludoșana" circa 20 ha de vie, dar ei n-au lucrat decât vreo 3 ha, ei având intenția s-o lucreze mecanizat, dar nu mai sunt mașini și utilaje.

Cam asta-i, pe scurt, problema cu împărțitul viilor. Cu terenurile arabile sunt iarăși mari dispute. La început, tot omul a vrut să-și ia pământul pe vechile amplasamente, pe care le-au avut înainte de cooperativizare. Dar asta, practic, este imposibil. Mulți săteni au optat pentru comasarea loturilor, ca să poată lucra pământul mecanizat, dacă și le-ar uni într-o asociație. S-au opus, însă, cu înverșunare, vreo 10-15 oameni, care au ținut cu tot dinadinsul ca pământul să fie împărțit la <<brazdă>> - cum se spune, așa că acum sunt vreo 13.000 de poziții, pământul fiind fărâmițat în mii și mii de loturi, multe rămânând nelucrate de 5 ani...S-a ajuns ca unele parcele să aibă 6 m lățime și 600 m lungime, de nici nu poți să intri cu combina în ele... Asociația "Ludoșana" a primit vreo 200 ha pământ, din care circa 150 ha le-a cultivat cu grâu în primul an, apoi și cu orzoacă și ori porumb. Anul acesta și-au arat vreo 60 ha și însămânțat cu orzoacă, dar primarul nu-i sprijină deloc, ba chiar a pus pe săteni să-i hâșăie pe tractoriștii care au venit să are, de la Șura Mică...Mai acum, în aprilie, primarul, consilierii și comisiile locale din Ludoș și Gusu au vrut să reîmpartă și terenul arabil, deși mulți săteni și l-au lucrat și cultivat. Unii și-au mutat de vreo 2-3 ori gunoii de grajd

pe alte parcele, pentru a le elibera, la intervenția primarului...Dacă la Gusu oamenii s-au împăcat, cât de cât cu situația, la Ludoș este vrajbă mare, ludoșenii nefiind uniți ca gusenii. Ce-i de făcut? Practic pentru aplicarea Legii 18 a fondului funciar, ar trebui luat de la început, iar pământul să fie dat oamenilor după reconstituirea ori constituirea dreptului de proprietate, ținându-se cont de Registrul agricol și ultimul cadastru. Asta ar necesita un volum de muncă enorm și nu știu cine s-ar învrednici s-o facă acum...Părerea mea este că, din toamnă, după ce oamenii își strâng roadele de pe hotar, de pe pământurile pe care le-au lucrat și cultivat, numai ei știu cum, întreaga operațiune de punere în posesie ar putea fi reluată, cu aplicarea fermă a legii, care în 1990 nu era, deci noi am făcut cum ne-am priceput și cum am putut!...

CE VREA
SĂ FACĂ
ACTUALUL
PRIMAR?

Povestește dl. Traian GUSAN: "Sunt primar din decembrie 1993, în urma alegerilor locale, eu candidând din partea P.N.Ț.C.D. Pot spune că, până la instalarea mea, nu s-a făcut nimic concret și bine pentru aplicarea Legii fondului funciar. Am făcut evidențe ale pământului după cadastrarele vechi, după care ne-am ghidat. Am constatat că, atunci când s-au împărțit viile, nu s-a ținut cont de documente, fiind favorizate unele familii, iar noi, cu consilierii am hotărât să reîmpărțim viile, dar am întâmpinat greutăți din partea unor oameni, ajungându-se la amenințări grave. Am sesizat Poliția locală și Prefectura, dar nu știm ce s-a hotărât, dar eu le-am promis drepturile la oameni și nu pot să-mi țin vorba. Comisia din Ludoș și cea din Gusu nu mai vrea să iasă în teren până nu se rezolvă problema cu cei ce s-au opus ca să reîmpărțim viile. Am vrut să reîmpărțim și terenul arabil, ne-am dus din brazdă în brazdă, nu peste tot, că n-am apucat, c-a fost și iarnă, ci numai în jurul satului, dar multe loturi și parcele sunt ocupate cu culturi, au fost lucrate de alți oameni și n-am putut să-i mulțumim pe toți oamenii care au spus că au avut

pământ acolo, înainte de cooperativizare. Am constatat, din evidențele vechi, că unii au primit suprafețe de teren mai mari decât celea cu care au intrat în CAP. Pe unii am reușit să-i lămurim, pe alții nu, așa că încă mai sunt destui nemulțumiți. După lege, în Ludoș și Gusu avem de pus în posesie 2469 ha de pământ, asta-i toată suprafața cu care oamenii au intrat în colectiv, dar n-am apucat să măsurăm decât vreo 500-600 ha, fără însă a întocmi procesele verbale de punere în posesie. Am avut în rezerva de stat circa 265 ha de pământ, mai ales de la sașii din Gusu care au plecat în Germania, dar acum nu mai știu exact cât mai este. Pe mine mă surprinde că o groază de inspectori de la Direcția Agricolă, de la OCOT, de la Prefectură, care au venit în comună cu aplicarea Legii fondului funciar, n-au observat că legea n-a fost respectată de 2-3 ani, iar acum ei ar vrea ca noi să încheiem cât mai repede punerea în posesie și înmânarea titlurilor de proprietate. N-am putut face mai mult decât s-a făcut, oricât am fi vrut. Aici a făcut măsurători topografice un colonel, aproape un an și jumătate, dar a dispărut, n-a mai dat pe aici, nu avem hărți, schițe, documentații, ca să putem lucra cât mai clar. Eu nu mă opun ca să se facă asociație, dar dacă s-ar face, ei vor pământuri comasate, ca să-l lucreze mecanizat, dar eu nu pot să le dau așa, că unii oameni vor brazda lor, și parcelele sunt foarte împrăștiate pe tot hotarul. De la Asociația "Ludoșana" au venit cu tractoarele să are, fără ca noi să știm. Noi am completat comisia locală de aplicare a Legii fondului funciar cu vreo 3-4 oameni, ca s-o întărim, să fim mai operativi, mai ales la Gusu. Am analizat anul acesta de 3 ori la rând situația în consiliul comunal, am luat hotărâri să mișcăm lucrurile dar este foarte greu să fie respectate hotărârile de către oameni, că ce măsurăm noi astăzi, vin mâine alți oameni și spun că nu-s de acord cum am făcut și hotărât noi. Nu știu cum o s-o scoatem la capăt, dacă nu suntem ajutați de nimeni, ca să reparăm greșelile făcute începând din 1990 încoace, mai ales că oamenii își vor rezolvarea problemei ca să beneficieze de cât mai mult!..."

CE VREA
ASOCIAȚIA
'LUDOȘANA'?

Povestește dl. Moise POP, contabil-șef: "În asociația noastră s-au înscris vreo 150 ludoșeni și guseni care locuiesc în Sibiu, dar știm că ar adera să se înscrie în asociație cel puțin trei sferturi din oamenii care stau în comună. Am cerut primăriei ca să ne dea pământurile la care avem dreptul, comasat, ca să-l putem lucra mecanizat, că noi nu putem veni, de la oraș, săptămână de săptămână, cu sapa, grebla și coasa după noi... Primarul nu ne ajută, însă, pentru că vreo 10-15 săteni vor pământul <<la brazdă>>. Anul acesta am făcut contract cu SC AGRIMEX Șura Mică, am arat și sâmantat cu tractoare de la ei vreo 60 ha, dar primarul și unii săteni nu ne-au lăsat să lucrăm, zicându-le tractoriștilor că <<pământul încă nu-i împărțit>>. La împărțitul viilor, primarul ne-a spus nouă, orășenilor, că <<a dat prioritate sătenilor din comună>>, dar așa ceva nu prevede legea, că doar nu-i reformă agrară, ci reconstituirea ori constituirea dreptului de proprietate asupra pământului care ni s-a luat la cooperativizare. Pentru abuzuri și activitate nesatisfăcătoare, vechea comisie din 1991, a fost schimbată, dar acum jumătate din ei sunt în comisia nouă și fac ce vor ei. Noi, orășenii, n-am primit nimic din patrimoniul fostului CAP, că și noi am lucrat în cooperativă. Cine s-a înfruptat din bunuri? De ce nu se face dreptate?"

Așadar, asta-i situația! Complicată rău, din motivele care au reieșit din cele prezentate de interlocutori, dar și de ale unor săteni cu care am stat de vorbă. Este de înțeles că situația nu mai poate fi tolerată. Se impune intervenția energetică a organelor județene abilitate de lege, pentru curmarea abuzurilor, încălcării legii, iar tuturor oamenilor să li se facă dreptate. O consistentă mână de ajutor pot și trebuie să o dea înșiși oamenii comunei, ce trebuie să renunțe la învrăjbierea care le înveninează viața...

Anchetă realizată de
Lucian JIMAN

